

Boris Strel

(20. 10. 1959–28. 3. 2013)

Zbornik Loški razgledi ima lepo navado, da se na njegovih straneh vedno najde prostor, kjer se lahko dostojno poslovimo od pomembnih Ločanov, da bi ostali za vedno zapisani v zgodovino našega kraja. Tokrat je zla usoda dočakala tudi športnika svetovnega slovesa; Boris Strel je odšel od nas v svojih najlepših letih. Ob slovesu na njegovem grobu je njegov trener in prijatelj Jaro Kalan dejal: »Še zima traja in traja, kot da joče za teboj in se želi še zadnjič posloviti od svojega junaka.«

Boris Strel (iz fotodokumentacije Dela)

Boris je kot štirileten otrok prišel iz Žirov, ko so se Strelovi, tudi starejša sestra Tanja, kasneje ena najboljših loških košarkaric, in brat Tone, ki se je v Mariboru ukvarjal z atletiko, preselili v Škofjo Loko. Oče Franc se je zaposlil v Merkurju, mati Pavla v Odeji. Mali Boris je s šestimi leti stopil na dilce v Smučarski dolinci za Gradom. V prvem razredu je začel obiskovati smučarski tečaj in bil z ostalimi prijatelji z Novega sveta povabljen v alpsko šolo v okviru Smučarskega kluba Transturist. Sam je v intervjuju (2001)¹ povedal, da so bili prva loška generacija, ki se je bolj resno začela ukvarjati s tem športom. Pri nas doma, pravi, ata in mama nista bila najbolj srečna, ker sta bila že brat in sestra zapisana športu. Toda »kri ni voda« in ni ga bilo mogoče zaustaviti. Vedno bolj je težil. *»Med seboj tekmuješ, potem te potegne in na koncu spoznaš, da je to šport, ki ti odgovarja«*. V tistih letih je igral še košarko in roket. In ko mu je trener takratnega rokometnega kluba Šešir rekel, naj se odloči, s čim se bo ukvarjal, je izbral smučanje. In sam pravi: *»Verjetno sem se prav odločil«*.

1 Intervju Borisa Strela za TV Gorenjska, 2001. Filmski posnetek intervjuja sta pripravila Pavle Dobovšek in novinar Matevž Kleč. V nadaljevanju so v poševnem tisku zabeležene izjave Borisa Strela iz tega pogovora.

V začetku sedemdesetih let šolanje športnikov še ni bilo sistemsko urejeno. V smučanju je bila odsotnost od pouka, zlasti v zimskem času, lahko velika. Toda sodelovanje med klubom in šolo, tako osnovno kot gimnazijo, je bilo zelo dobro. Boris je s svojimi smučarskimi prijatelji lahko pametno usklajeval šolske obveznosti in šport. Z zagonom starovrških žičnic je v Škofji Loki navdušenje za smučanje naraslo, mladina se je razmeroma množično vključevala v vadbeni in tekmovalni ritem domačega kluba. Uspehi niso izostali. Boris je kmalu pokazal svoj talent in v otroških kategorijah postal državni prvak. V mednarodnem merilu se je kot mladinec najraje spominjal prve odmevne zmage v konkurenci takrat nedosegljivih Avstrijcev, Švicarjev in Italijanov, čeprav le lokalnih, v tirolskem Alpbachu (1973). *»To mi je dalo polet za resno delo. Spomini so bežni, ker se je potem vse hitro dogajalo.«*

Tri leta kasneje je na Starem vrhu v članski konkurenci postal državni prvak v veleslalomu. *»Takrat je bilo slabo vreme, megla. Poznal sem vsak »pukl«. Dobro sem se orientiral in zmagal«.* Opazil ga je zvezni trener Tone Vogrinc in ga poklical v reprezentanco. V tem času je Boris zaključeval gimnazijo v Škofji Loki, profesorji so mu pomagali. Ravnateljica Janova ga je močno spodbujala, da se je potrudil pri učenju in leta 1978 maturiral.

Druga polovica sedemdesetih let označuje začetek zlatega obdobja slovenskega oziroma jugoslovanskega smučanja. O tem, kako je delovala reprezentanca in v kakšnih pogojih so takrat delali, najbolje pove sam: *»Tisto sezono sem šel na prvo tekmo v tujino, v Canazei. Filip (Gartner, op. avt.) je peljal Mariborčane, midva z Miranom (Gašperšičem, op. avt.) sva se jim pridružila v Beljaku. Nič nisem tekmoval, ker so takrat razstrelili spodnjo postajo žičnice na Marmoladi*

Boris Strel je imel odlično veleslalomsko tehniko; njegov kratek zavoj je prinesel tudi zmage.

(foto: Peter Pokorn)

in smo se takoj vrnili. Ob dveh zjutraj so naju z Miranom pustili v Beljaku na železniški postaji. Pridita domov, kakor vesta in znata. Če bo takole, bo pa bolj klavrno, sem si mislil. No, ob meni je bil Miran.»

Smučarji so se praktično profesionalno posvetili treniranju, zato uspehi niso izostali. Prvi je voz potegnil Bojan Križaj, Boris takoj za njim. V družbi z Jožetom Kuraltom, kasneje Juretom Frankom in Rokom Petrovičem so predstavljali elitno ekipo svetovnega alpskega smučanja. Prvi izjemni rezultat je Boris dosegel z zmago na evropskem, neuradnem svetovnem prvenstvu v Kranjski Gori, leta 1977. S tem se je počasi vključeval med najboljše alpske smučarje na svetu. Iskal je tudi inovativne poti tehnike smučanja. In decembra leta 1981 je na tekmi svetovnega pokala v italijanski Cortini dosegel prvo in do danes edino slovensko zmago v veleslalomu.

V tisti sezoni je še enkrat stopil na stopničke v svetovnem pokalu, in sicer za 2. mesto v Adelbodnu, v Švici. 3. februar 1982 pa je bil zgodovinski dan za slovensko smučanje – v avstrijskem Schladmingu je Boris Strel priboril Sloveniji prvo odličje v zimskih športih na svetovnih prvenstvih. Sam pravi: *»Prva slovenska medalja mi pomeni več tudi zato, ker sem se tisto leto vračal po poškodbi.«*

Sodeloval je na treh svetovnih prvenstvih: 1978 – Garmisch Partenkirchen (36. mesto v VSL), 1982 – Schladming (3. mesto v VSL), 1985 – Bormio (brez uvrstitev) in na dveh olimpijskih igrah: 1980 – Lake Placid (8. mesto v VSL), 1984 – Sarajevo (5. mesto v VSL). Prejel je številna priznanja. Najbolj zveneča: 1977 – Bloudkova plaketa, 1982 – Bloudkova nagrada in 2006 – Kipec športnika Športne zveze Škofja Loka.

Po Borisovi zmagi za Svetovni pokal, Cortina 1981,
v družbi loških smučarjev in sestre Tanje.

Blestečo smučarsko kariero je moral zaradi poškodb končati na višku. Posvetil se je poslu. *»Duh je še nemiren, ampak delati je treba. Imam servis v Ljubljani, na Krvavcu, zastopstva tujih firm. Dokler ni bilo familje, sem tudi jadral. Bilo bi sebično. In sem jadrnico prodal. Iskali smo, kje bi se ustalili. Zdaj smo pristali v Crngrobu. Imamo nekaj konj. To je bila vedno moja želja. Konji in narava.«* Zakaj se ni posvetil trenerstvu? O tem je povedal: *»Imel sem obdobje, da bi šel v ta posel. Premislil sem. Moral sem biti korekten do sebe in tistih, s katerimi bi delal. Hočem biti stoodstoten. Ta poklic bi me veselil. Sem dovolj pedagoga, imam občutek za tekmovalce. Ta poklic je fizično naporen. Zaradi mojih poškodb sem se mu odrekel«.* Ustvaril si je družino, s sinom Tomažem sta ustanovila še skupno firmo.

Zanimivo je bilo njegovo razmišljanje o domačem kraju, ko ga je novinar vprašal, ali so Ločani pozabili na njega: *»Niti ne zahtevam pozornosti. Tisti krog, s katerimi sem bil v klubu, me niso pozabili. Nisem pa dobil tistega, kar bi morda lahko. Loka je prostor, kjer, če greš iz sredine ven, te zavržejo. Si drugačen. In jaz sem drugačen. Morda zato, ker sem nekaj naredil. Sem zelo rad v Loki, čeprav sem imel možnost iti drugam. Posamezniki me zadržujejo, ne masa.«*

Ostaja grenak priokus, da Loka Borisu nekaj dolguje.